

Συνοπτικός βίος Ἁγίου Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου

Συνοπτικός βίος Ἁγίου Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου

1. Παιδική ηλικία τοῦ Ἁγίου Σάββα καὶ ἀποταγή τοῦ κόσμου (439-456)

Ὁ Ἅγιος Σάββας ὁ Ἁγιασμένος ἐγεννήθη τὸ ἔτος 439 μ.Χ. ἀπὸ εὐσεβεῖς καὶ πλουσίους γονεῖς εἰς τὴν πόλιν Μουταλάσκη τῆς Καππαδοκίας. Ὁ πατήρ του, στρατιωτικὸς εἰς τὸ ἐπάγγελμα, ἠναγκάσθη νὰ μεταβῆ μετὰ τῆς συζύγου του Σοφίας, εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν διὰ ὑπηρεσιακοὺς λόγους, ἀναθέτων τὴν ἀνατροφήν τοῦ μικροῦ Σάββα, ὁ ὁποῖος ἦτο μόλις πέντε ἐτῶν εἰς τὸν συγγενῆ του, Ἑρμίαν. Μετὰ ἀπὸ ὀλίγον χρονικὸν διάστημα, δυσαρεστηθεὶς ὁ Σάββας ὑπὸ τῆς συμπεριφορᾶς τῆς συζύγου τοῦ θείου του καὶ ἀπὸ τὴν ἐπακολουθήσασαν διαμάχην μεταξὺ τῶν θείων του, Ἑρμίου καὶ Γρηγορίου, διὰ τὴν ἀνατροφήν του καὶ τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας τῶν γονέων του, περιεφρόνησε τὸν κόσμον καὶ ἐνετάγη εἰς μοναστήριον, τὸ ὁποῖον ἔφερε τὸ ὄνομα Φλαβιανῆ. Ἐκεῖ, ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐκμάθησιν τοῦ ψαλτηρίου καὶ τῶν μοναχικῶν ὑποχρεώσεων καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν θεοειδῶν ἀρετῶν καὶ διέπρεψε εἰς τὴν ἐγκράτειαν, τὴν σωματικὴν κακοπάθειαν, τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ τὴν ὑπακοήν. Ἀνεδείχθη ἀνώτερος ὄλων τῶν συμμοναστῶν του, ἄνω τῶν 65 τὸν ἀριθμόν. Θέλων ὁ Θεὸς νὰ προμηνύσῃ τὴν ἀγιότητα εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἔφθανε, τὸν ἐχαρίτωσε μὲ ἀκράδαντον καὶ θαυματουργὸν πίστιν. Κάποτε εἰσῆλθεν εἰς ἀναμμένον φούρνον καί, ἀφοῦ ὠπλίσθη μὲ τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, ἐξέβαλε, σῶος καὶ ἀβλαβής, τὰ ἐνδύματα τὰ ὁποῖα ὁ ἄρτοποιὸς εἶχε λησμονήσει.

2. Παλαιστίνη: Ἄσκησις εἰς τὸ κοινόβιον τοῦ Ἁγίου Θεοκτίστου καὶ πλησίον τοῦ Μεγάλου Εὐθυμίου

Ἐχων συμπληρώσει εἰς τὸν χῶρον τῶν Φλαβιανῶν δέκα ἔτη ἀγώνων, ἐζήτησε τὴν εὐλογίαν τοῦ Ἁγίου Ἁγίου, νὰ μεταβῆ ὀριστικῶς εἰς τὴν Ἁγίαν Πόλιν τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀφοῦ ἐπεθύμει νὰ ἀνεβαίῃ διαρκῶς ἀπὸ δόξαν εἰς δόξαν, ἡσυχάζων εἰς τὴν ἔρημον. Ὁ Ἁγούμενος τοῦ παρεῖχε τὴν ἄδειαν καὶ ἔτσι ὁ Σάββας, εἰς ἡλικίαν ὀκτωκαίδεκα ἐτῶν, ἔφθασεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἐφιλοξενήθη εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Πασσαρίωνος, ὅπου καὶ διέμεινε τὸν χειμῶνα τοῦ ἔτους 456 πρὸς 457 μ.Χ. Παρὰ τὰς προτροπὰς τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἐλπιδίου καὶ ἄλλων ἀδελφῶν νὰ παραμείνῃ μαζί τους, ὁ Σάββας εἶχε διαρκῶς εἰς τὸ μυαλόν του νὰ συναριθμηθῆ μὲ τοὺς ἀναχωρητάς, οἱ ὁποῖοι ἠσκούντο ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ θαυματουργοῦ Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου, δι' αὐτὸ ἔλαβε τὴν εὐλογίαν τοῦ Ἐλπιδίου καὶ ἐπῆγε νὰ συναντήσῃ τὸν Μέγαν Εὐθύμιον.

Ὁ Εὐθύμιος ἠρνήθη νὰ κρατήσῃ τὸν Σάββαν εἰς τὴν Λαύραν του, ἀντιθέτως τὸν ἔστειλε εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Θεοκτίστου, λέγων αὐτοῦ νὰ φροντίζῃ τὸν Σάββαν. Αὐτὸ τὸ ἔκανε ὁ Μέγας Εὐθύμιος, διὰ νὰ δώσῃ τὸ παράδειγμα εἰς τὸν Σάββαν νὰ μὴν δέχεται νέους ἀγενεῖους, ὅταν θὰ ἴδρυνε τὴν ἰδικήν του Λαύραν

καὶ θὰ ἐγίγνετο νομοθέτης καὶ ἀρχηγὸς ὄλων τῶν ἀναχωρητῶν ἀπὸ τὴν Παλαιστίνην. Ὁ νεαρὸς Σάββας ἐδέχθη τὴν ὁδηγίαν τοῦ Μεγάλου Εὐθυμίου ὡς θέλημα Θεοῦ καὶ ὑπακούων τὸν Ἀββᾶν θεόκτιστον ἠνίσχυσε τοὺς προτέρους ἀγῶνας του μὲ τὴν νηστείαν, τὴν ἀγρυπνίαν, τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ τὴν ὑπακοήν, προσθέτων τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐπιτηδειότητα εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀκολουθίας, τὴν ἀποδοτικωτάτην διακονίαν καὶ ἐξυπηρέτησιν τῶν ὑπολοίπων μοναχῶν.

Εἰς τοιαύτην θαυμαστὴν πολιτείαν διέμεινε ὁ Ἅγιος Σάββας δέκα ἔτη, μέχρι τὸν θάνατον τοῦ Ἁγίου Θεοκτίστου καὶ ἀκόμα δύο, μέχρι τὴν κοίμησιν τοῦ διαδόχου του Θεοκτίστου Μάριδος. Ἀπὸ τὸν νέον Ἡγούμενον Λογγίνον, ὁ Ἅγιος ἐζήτησε νὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ τὴν ἡσυχαστικὴν ζωὴν, ἔχων ὁ Λογγίνος εἰς τὸ μυαλὸν του τὴν ὑψηλοτάτην ἀρετὴν τοῦ Σάββα καὶ ἔχων λάβει καὶ τὴν γνώμην τοῦ Μεγάλου Εὐθυμίου, τοῦ τὴν ἐπέτρεψε. Ἀπὸ τότε καὶ διὰ πέντε ἔτη, ὁ Ἅγιος Σάββας διέμενε τὰς πέντε ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος νῆστις εἰς ἓν σπήλαιον νοτίως τῆς Μονῆς, εἰς τὸ ὁποῖον προσήυχετο καὶ ἠργάζετο καὶ μόνον τὰ Σάββατα καὶ τὰς Κυριακὰς ἐπέστρεφε εἰς τὴν Μονήν, διὰ νὰ μεταφέρῃ τὰ ἐργόχειρά του καὶ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὰς κοινὰς προσευχάς. Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς Τεσσαρακοστῆς, ὁ Ἅγιος Σάββας διέμενε μὲ τὸν Μέγαν Εὐθύμιον καὶ τὸν μακάριον Δομετιανόν, μαθητὴν ἐκείνου, εἰς τὴν πανέρημον τοῦ Ρουβᾶ, μεταξὺ τοῦ Χειμάρρου τῶν Κέδρων καὶ τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης, μὲ νηστείαν, ὀλιγοποσίαν, προσευχὴν καὶ ἀγρυπνίαν. Τὴν 20ην Ἰανουαρίου τοῦ 473, ὁ μέγας πατὴρ ἡμῶν Εὐθύμιος ἐκοιμήθη ὀσιακῶς ἐν εἰρήνῃ.

3. Ἰδρυσις τῆς Ἱερᾶς Λαύρας καὶ ἀνάδειξις τοῦ Ἁγίου εἰς ἀρχηγὸν τῶν ἀναχωρητῶν (473-493)

Τότε ὁ Ἅγιος Σάββας δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ Κοινόβιον, ἀλλὰ κατευθύνθη πρὸς τὰς ἀνατολικὰς ἐρήμους Ρουβᾶ καὶ Κουτυλά, τὴν ἰδίαν περίοδον, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἅγιος Γεράσιμος ὁ Ἰορδανίτης ἔλαμπε εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Ἰορδάνου. Εἰς τὰς ἐρήμους αὐτάς, συνεδέθη πνευματικῶς μὲ τὸν Ἅγιον Θεοδόσιον τὸν Κοινοβιάρχην μέσω τοῦ μοναχοῦ Ἄνθου, ὅπου διέμεινεν ὁ Ἅγιος Σάββας τέσσαρα ἔτη. Τότε, ἐκέρδισε τὴν κατὰ τῶν δαιμόνων καὶ τῶν θηρίων πλήρη ἀφοβίαν, ἀλλὰ καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν βαρβάρων, χάριν εἰς τὴν πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἀρετὴν του. Μετὰ ἀπὸ αὐτά, προσετάχθη ἀπὸ ἄγγελον ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος τῆς Εὐδοκίας, μετώκησε εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων, εἰς τὸ σπήλαιον, τὸ ὁποῖον ἕως σήμερον δείκνυται ὡς τὸ σπήλαιον τοῦ Ἁγίου Σάββα, ἔναντι τῆς Λαύρας. Πέντε χρόνια μετὰ, ἤρχισαν νὰ συναθροίζονται πλησίον αὐτοῦ ἐρημίται καὶ ἀναχωρηταί, ἕως ἐβδομήκοντα τὸν ἀριθμὸν, οἱ ὁποῖοι ἀπετέλεσαν καὶ τὴν πρώτην συνοδείαν τῆς Λαύρας τὸ ἔτος 483. Μετὰ τὴν πρώτην ὀργάνωσιν τῆς Λαύρας καὶ τὴν ἀνάβλυσιν ἀγιάσματος θαυματουργικῶς μετὰ ἀπὸ προσευχὴν τοῦ Ἁγίου, ὁ Ἅγιος Σάββας εἶδε εἰς τὴν δυτικὴν ὄχθην, ἀπέναντι τοῦ σπηλαίου του, νὰ ὑψῶνεται εἰς τὸν οὐρανὸν στύλος πύρινος. Ἀφοῦ ἠρεῦνησε τὸν τόπον τοῦ θαύματος τὴν ἐπομένην ἡμέραν, ἤρρε τὸ θεόκτιστον σπήλαιον, τὸ ὁποῖον εἶχε κατάλληλον μορφήν διὰ νὰ γίνῃ ναός. Αὐτὸν κατέστησεν κέντρον τῆς Λαύρας ὁ Ἅγιος Σάββας, ὀργανῶν καὶ τὰς ὑπολοίπους ὑπηρεσίας. Ἡ συνοδεία του ἔφθανε τότε τοὺς ἑκατὸν πεντήκοντα μοναχοὺς.

θὰ ἦτο ὅμως ἀδύνατον νὰ μὴν ἐνταθοῦν οἱ πειρασμοὶ τοῦ διαβόλου ἐναντίον ἐνὸς τόσο θεϊκοῦ σχεδίου. Ὁ Ἅγιος Σάββας ὑπέστη τὴν περιφρόνησιν καὶ τὴν συκοφαντίαν ἐκ μέρους τῶν ἰδικῶν του μοναχῶν, οἱ ὁποῖοι ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν Πατριάρχην Σαλλούστιον τὴν ἀντικατάστασίν του εἰς τὴν ἡγουμενίαν. Ὁ Πατριάρχης Σαλλούστιος ἀντὶ αὐτοῦ γνωρίζων τὴν ἀγιότητα τοῦ Σάββα, τὸν

έχειροτόνησε πρεσβύτερον, καὶ ἀνακαίνισε τὴν θεόκτιστον Ἐκκλησίαν τὴν δωδεκάτην Δεκεμβρίου τοῦ 491.

Ἡ προσέλευσις μοναχῶν, καὶ ἰδιαιτέρως Ἀρμενίων, ἠϋξάνετο ὅπως ἐπίσης τὰ θαύματα καὶ ἡ ἄσκησις τοῦ Ἁγίου, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστὴν ἔξει ὑπερανθρώπως εἰς τὴν πανέρημον ζωὴν. Εἰς τὴν Λαύραν προσῆλθε ὁ ὀσιώτατος Ἰωάννης, ἐπίσκοπος Κολωνίας, ὡς ἀπλὸς μοναχός, ὁ ὁποῖος ἀργότερον κατέστη περιβόητος διὰ τὴν ἀρετὴν του. Τὸ 492, ὁ Ἅγιος Σάββας ἦλθε εἰς τὸ φρούριον τοῦ Καστελλίου, εἰς τὴν ἔρημον βορειοανατολικῶς τῆς Λαύρας καὶ ὑκοδόμησε κοινόβιον καὶ ἐτοποθέτησε μοναστικὴν ἀδελφότητα. Μετὰ ἀπὸ ὀλίγον καιρὸν, ὁ Πατριάρχης Σαλλούστιος ἀνέδειξε τὸν μὲν Σάββα ἄρχοντα καὶ νομοθέτην ὄλων τῶν ἀναχωρητῶν καὶ κελλιωτῶν, ὁ ὁποῖος ὑπήγετο εἰς τὴν Ἁγίαν Πόλιν, τὸν δὲ Θεοδόσιον τὸν Κοινοβιάρχην ἀρχηγὸν καὶ ἀρχιμανδρίτην ὄλων τῶν κοινοβίων. Διὰ αὐτό, ὁ Ἅγιος Σάββας ἔλεγε χαριέντως πρὸς τὸν Ἅγιον Θεοδόσιον ὅτι ὁ ἴδιος ἦτο «ἡγούμενος ἡγουμένων», ἐνῶ ὁ Θεοδόσιος «ἡγούμενος παιδίων», δηλαδὴ ἀρχαρίων.

4. Οἰκοδόμησις τοῦ Ναοῦ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου. Ἀποχώρησις τοῦ Ἁγίου ἀπὸ τὴν Λαύρα (494-508)

Τὸ ἔτος 494 ἤρχισαν αἱ ἐργασίαι ἀνοικοδομήσεως τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας τῆς Θεοτόκου, αἱ ὁποῖαι ἔγιναν ἀρκετὰ ἔτη ἀργότερον, τὴν 1ην Ἰουλίου τοῦ 501, διότι ὁ θεόκτιστος Ναὸς καὶ ὁ μικρὸς εὐκτήριος οἶκος δὲν ἐπαρκοῦσαν διὰ τὰς λατρευτικὰς ἀνάγκας τῆς Λαύρας.

Ὡστόσο οἱ μαθηταί, οἱ ὁποῖοι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἶχαν κατηγορήσει τὸν Ἅγιον, ἐστασίασαν καὶ πάλιν εἰς τέτοιον βαθμὸν ὥστε νὰ ἀναγκασθῇ ὁ Ἅγιος Σάββας, διὰ νὰ μὴν τοὺς ἐνοχλήσῃ περισσότερον, νὰ ἀποχωρήσῃ ἀπὸ τὴν Λαύραν. Ἡ ἀπουσία του διήρκεσε πέντε ἔτη (503-508), κατὰ τὰ ὁποῖα συνέστησε δύο νέα κοινόβια εἰς τὰ Γάδαρα καὶ εἰς τὴν Νικόπολιν. Τελικῶς, ἡ ἀποκατάστασις του εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἡγουμένου εἶχε ἀποτέλεσμα τὴν φυγὴν τῶν στασιαστῶν ἀπὸ τὴν Μεγίστην καὶ τὴν ἐγκαταβίωσιν τους εἰς τὴν Νέαν Λαύραν καὶ ὅμως ὁ ἀνεξίκακος Ἅγιος καὶ ἐκεῖ τοὺς ἐβοήθησε νὰ κτίσουν καὶ νὰ διοργανώσουν τὴν Λαύραν των, ἐγκαθιστάντες εἰς αὐτοὺς ἡγούμενον τὸν ἀγιώτατον Ἰωάννην.

5. Ἰδρυσις νέων Μονῶν καὶ ὁ ἀγὼν του κατὰ τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ (509-516)

Τὰ ἐπόμενα ἔτη, ὁ Ἅγιος ἐπεδόθη εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν πνευματικῶν του τέκνων. Συνέστησε μέχρι τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου του ἄλλας δύο Λαύρας, αὐτὴν τοῦ Ἐπταστόμου (512) καὶ αὐτὴ τοῦ Ἱερεμίου (531) ἀλλὰ καὶ ἄλλα δύο κοινόβια, τὸ τοῦ Σπηλαίου (509 μ.Χ.) καὶ τὸ τοῦ Σχολαρίου (512). Τὴν τελευταίαν εἰκοσαετίαν τῆς ζωῆς του, ἐλάμπρυναν καὶ ἄλλαι θαυμασταὶ πράξεις, αἱ ὁποῖαι εἶχαν τεραστία σημασία διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν. Ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν μεθοδεύσεων τοῦ μονοφυσίτου αὐτοκράτορος Ἀναστασίου (491-518) καὶ τῶν πρωτοστατῶν τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ «Ἀκεφάλων» Σεβήρου, Φιλοξένου καὶ Σωτηρίχου, αἱ Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι τῆς Ἀνατολῆς περιήρχοντο σταδιακῶς εἰς τὰς χεῖρας μονοφυσιτῶν ἐπισκόπων. Ὁ Ἅγιος Σάββας μετὰ ἀπὸ παρακίνησιν τοῦ Ὀρθοδόξου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Ἠλία (494-516) μετέβη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸ 512, ὅπου κατῴρθωσε μὲ τὴν φήμην καὶ τὴν ἀγιότητά του νὰ πείσῃ τὸν αὐτοκράτορα νὰ ἀναστείλῃ τὴν ἐξορίαν τοῦ Ἠλία. Ὅταν τὸ ἐπόμενον ἔτος ἡ ἐκτόπισις τοῦ Ὀρθοδόξου Πατριάρχου ἐτέθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος εἰς ἐφαρμογὴν, ὁ Ἅγιος Σάββας συνεκέντρωσε εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ὄλους τοὺς μοναχοὺς τῆς ἐρήμου, διὰ νὰ προφυλάξῃ τὸν Ἠλίαν, καὶ ἀναθεμάτισε τοὺς αἰρετικοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ

αυτοκράτορος. Παρόμοιον κινητοποίησιν ἐφήρμοσε τρία ἔτη ἀργότερον, τὸ 516, διὰ τὴν στηρίξιν εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν τὸν νέον Πατριάρχην Ἱεροσολύμων, Ἰωάννην τὸν Γ' (516-524) βοηθούμενος ἀπὸ τὸν Ἅγιον Θεοδόσιον τὸν Κοινοβιάρχην. Ἡ κινητοποίησις αὕτη διεφύλαξε τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἱεροσολύμων εἰς τὴν ὀρθὴν πίστιν, τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ Ἐκκλησῖαι Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας εἶχον περιέλθει εἰς μονοφυσίτας Πατριάρχας. Ἀργότερον, ἡ Ὀρθοδοξία ἀπεκατεστάθη πλήρως.

6. Συνέχισις τῆς οσιακῆς ζωῆς τοῦ Ἁγίου Σάββα. Συνάντησις μετὰ τὸν Ἰουστινιανὸν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Κοίμησις τοῦ Ἁγίου (516-532)

Ἡ δευτέρα μετάβασις τοῦ Ἁγίου Σάββα εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἔλαβεν χώραν τὸ 530, ὅταν ὁ Ἅγιος ἦτο ἐνενήκοντα ἐτῶν. Ὁ Ἅγιος ἐπέτυχε ἐκεῖ τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς Παλαιστίνης ἀπὸ τὰ σκληρὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ὁ αυτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς ἠθέλε νὰ ἐπιβάλλῃ, συνεπεία τῶν ταραχῶν, τὰς ὁποίας εἶχε προκαλέσει ἡ ἐξέγερσις Σαμαρειτῶν καὶ Ἰουδαίων (529). Ὁ Ἅγιος παρότρυνε ἀκόμη τὸν εὐσεβῆ βασιλέα, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀντιληφθεῖ ὁ ἴδιος μετὰ ὀπτασίαν τὴν ἀγιότητα τοῦ Σάββα, νὰ προβῆ εἰς τὴν δίωξιν τῶν αἰρέσεων τοῦ Ἀρείου, Νεστορίου καὶ Ὀριγένους καὶ εἰς τὰ κοινωφελῆ ἔργα εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἔναντι τῶν ὁποίων θὰ ἀπεκόμιζε ἐπέκτασιν τῆς αυτοκρατορίας εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ Ἰταλίαν. Πραγματικῶς, ἡ εὐλογία καὶ ἡ προφητεία αὕτη τοῦ Ἁγίου Σάββα ἐξεπληρώθησαν. Αἱ νίκαι τῶν στρατηγῶν Βελισσαρίου καὶ Ναρσῆ ἔφεραν καὶ πάλιν τὰ δυτικὰ τμήματα τῆς Αὐτοκρατορίας ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος τῆς Πόλεως. Τοιαύτη ἦτο ἡ προφητικὴ χάρις τοῦ Ἁγίου Σάββα!

Ἡ χάρις του ἔφθασε καὶ ἕως ὅτου νὰ λύσῃ μετὰ τὴν προσευχὴν του πενταετῆ ἀνομβρίαν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, τὴν ὁποίαν εἶχε προκαλέσει ἡ ἄδικος ἐκτόπισις τοῦ Πατριάρχου Ἡλιοῦ καὶ ἡ ἐξ αἰτίας αὐτοῦ ὀργὴ θεοῦ τὸ ἔτος 520. Ὅμως ἡ ἐπιστροφή του ἀπὸ τὴν Βασιλεύουσαν ἐσήμαινε καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ τέλους τῆς ἐπιγείου πολιτείας του. Ὁ Ὅσιος Σάββας ὁ ἡγιασμένος ἀνεπαύθη ἐκ τῶν κόπων τὴν 5ην Δεκεμβρίου τοῦ 532. Εἶχε ζῆσει εἰς τὸ Κοινόβιον τῶν Φλαβιανῶν δέκα ἔτη, ἕως τοῦ 18ου ἔτους τῆς ἡλικίας του, δεκαεπτὰ ἔτη εἰς τὸ κοινόβιον τοῦ Ἁγίου Θεοκτίστου εἰς τὴν Παλαιστίνην καὶ πεντήκοντα ἐννέα ἔτη εἰς τὴν ἔρημον καὶ εἰς τὴν Μεγίστην Λαύραν. Τὸ ἔτος 547 τὸ τίμιον λείψανόν του εὐρέθη ἐντὸς τοῦ μνήματος, σῶον καὶ ἀδιάλυτον, μετεφέρθη δὲ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν πολλοὺς αἰῶνας ἀργότερον καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ὑπὸ τῶν Σταυροφόρων εἰς τὴν Ἑνετίαν τὸ 1204. Τὸ 1965 ἐπεστράφη ὀριστικῶς εἰς τὴν Μεγίστην Λαύραν. Ἡ πρωτοφανὴς ἀπήχησις τῆς ζωῆς του εἰς τοὺς πιστοὺς εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὴν συγγραφὴν τοῦ Βίου του ἀπὸ τὸν Κύριλλον τὸν Σκυθοπολίτην τὸ ἔτος 557, ἐφ' ὅσον κατὰ τοὺς ἀψευδεῖς λόγους τοῦ Κυρίου Ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸ ποῖόν τῶν ἀνθρώπων γνωρίζεται ἐκ τῶν καρπῶν τῶν κόπων τους. Ἡ περαιτέρω πορεία τῆς Ἱερᾶς καὶ Μεγίστης Λαύρας τοῦ Ὁσίου Σάββα ἀποτελεῖ καρπὸν τῆς θεϊκῆς ἀρετῆς τοῦ Ἁγίου καὶ ἀπόδειξις τῆς δόξης καὶ παρρησίας, τῆς ὁποίας ἠῦρε πλησίον τοῦ θεοῦ, διὰ τῶν ὁποίων σώζει μέχρι σήμερον τὸ κυριώτερον μοναστικὸν καθίδρυμα τῆς ἐρήμου τῆς Ἰουδαίας. Ἀληθινῶς προκαλοῦν τὸν θαυμασμὸν τὰ ἀπειράριθμα θαύματα τοῦ Ὁσίου ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπήχησις τῆς μοναστικῆς ζωῆς τῆς Λαύρας του, ἡ ὁποία ἀπετέλεσε πρότυπον καὶ καθοριστικὸν παράγοντα εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς μοναστικῆς ζωῆς καὶ τῆς λατρευτικῆς τάξεως τῆς Ἐκκλησίας ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην, ἐκτὸς τῶν ὁποίων προσέφερε πλῆθος Ἁγίων ἀνδρῶν, ἀναμέσον τῶν ὁποίων διαλάμπει ἰδιαιτέρως ὁ μέγιστος θεολόγος τοῦ 8ου αἰῶνος ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός. Ἡ τιμὴ τοῦ Ἁγίου Σάββα διεδόθη τάχιστα ἀπὸ τὴν Ρώμην ἕως καὶ τὴν Γεωργίαν τοῦ

Καυκάσου. Οἱ διάδοχοί του εἰς τὴν ἡγουμενίαν ἀνέδειξαν τὴν Λαύραν προπύργιον τῆς Ὀρθοδοξίας εἰς τὴν Παλαιστίνην κατὰ τοῦ Ὀριγενισμοῦ, Μονοθελητισμοῦ, Εἰκονομαχίας καὶ Παπισμοῦ μὲ πανορθόδοξον ἐμβέλειαν. Ἡ Λαύρα ἀνεδείχθη παιδευτήριον τῆς Ἀγιοταφίτικῆς Ἀδελφότητος, τὰ μέλη τῆς ὁποίας ἔπαιρναν ἀπὸ τὴν Λαύραν προπαίδειαν τῆς μοναχικῆς πολιτείας καὶ πεῖραν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων. Ὅλα αὐτὰ ὀφείλονται εἰς τὴν πρεσβείαν καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἁγίου Σάββα: «Λαμπρὰ τοῦ πεφωτισμένου πατρὸς ἡμῶν Σάββα τὰ θεῖα χαρίσματα ἢ μὲν γὰρ πολιτεία ἔνδοξος, ὃ δὲ βίος ἐνάρετος καὶ ἡ πίστις Ὀρθόδοξος. Καὶ τοῦτο μὲν ἐκ μέρους ἤδη διὰ τῶν εἰρημένων ἀπεδείχθη».